

OREL

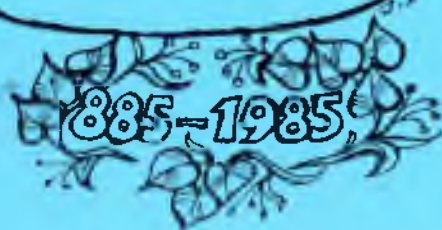
BORU. VLASTI. NÁRODU.

Ústřední list Československého Orla - Vydává a řídí Svatováclavská župa v exilu.

Číslo 4 (nová řada)

Červen 1985

1885-1985

=====

OREL OREL OREL OREL OREL OREL OREL

=====

Ústřední list Československého Orla v exilu č. 5 - 1985

O b s a h :

<i>Zamyšlení nad svatým Metodějem</i>	
<i>Jaroslav Poláček</i>	str. 3
<i>Ze staroslověnského "Života Metodějova"</i>	5
<i>Úkol Československého Orla</i>	
<i>Oldřich Holický</i>	12
<i>Zápisky stárnoucího Orla</i>	
<i>Karel Hruša</i>	14
<i>Dopis příteli</i>	
<i>Václav V. Štech</i>	17
<i>Vzpomínám na Slovensko</i>	
<i>Jim</i>	20

Řídí redakční rada:

Jiří Malášek, sen. (předseda), Antonín Slováček (místopředseda),
František Hradil, Richard Havel, Stanislav Hofírek, msgr.
Jaroslav Kubovec, Jaroslav Kusý, František Pindák, Karel Ryba,
Václav Vostřez.

* * * * *

Ústřední redakce:

Cs. Orel v exilu, P.O. Box 165, JONESVILLE, Mich 49250, USA

Evropská redakce:

Prof. Jiří Malášek, Abt Joscio Web 1, D- 8351 NIEDERALTAICH

ZAMYŠLENÍ NAD SVATÝM METODĚJEM

Metoděj strávil ve vazbě dva a půl roku. Byl propuštěn po zásahu Jana VIII. Nato Moravané posílají k papeži poselstvo, které žádá: "... dej nám tedy Metoděje za arcibiskupa a učitele" (ŽM 10, 5).

V životopise Metoděje dále čteme: "I přijal jej Svato-pluk se všemi Moravany ..." (10, 7).

"Od tohoto pak dne počalo učení Boží velmi vzrůstat a kleriků přibývat ve všech hradech, a pohané se zříkali svých bludů a přijímali víru v pravého Boha" (10, 8).

Nebylo těžké pro pohany "uvěřit" v pravého Boha. Mnohem těžší bývá vyvodit z této "víry" všechny důsledky a uskutečňovat je v každodenním životě.

Metoděj, podobně jako jeho bratr Konstantin, byl nesmlouvavý v otázkách manželství. V jeho životopise o tom čteme: "Jeden člen knížecí družiny, velký boháč a rádce, oženil se s matkou svého křtěnce, a Metoděj ač jim mnoho domlouval, je poučoval a utěšoval, nemohl toho docílit, aby se rozešli. Neboť jiní vydávající se za sluhy Boží, potají je kazili a lichotili jim pro majetek, ..." (11, 6-8).

Kdo byli ti, kteří mařili Metodějovy snahy? Snad pohané? Nikoliv, nýbrž někteří franští kněží.

Proč to dělali? Životopisec jasně říká: "... lichotili jim pro majetek".

Kolik zla natropila, i v církvi, zvrácená žádostivost očí, která se projevuje jako touha po majetku, po penězích. Ani misionáři jí nebývají uchráněni.

Když svatý Jan Bosco posílal v roce 1875 své první misionáře do Jižní Ameriky, dal jim do života dvacet zásad, pokynů. A první z nich zní: "Hledejte duše, nikoli peníze, pocty, hojnosti".

Církev byla je a vždy bude ohrožována pokušením snadných úspěchů. Misionář kněz ... vidí, že nemá "ovečky" nebo že se mu ztrácejí. Jak si je získat? Je to docela jednoduché. Stačí začít jim lichotit, pochlebovat, krátce

řečeno: začít hlásat "nové" evangelium, které povoluje uzdu nezřízeným žádostem.

Tito "pochlebníci", jak Metoděj nazval (11, 9) tyto "sluhy Bcží", to ovšem neměli zpočátku snadné. Vždyť Metoděj byl i jejich arcibiskupem, kterému se měli podřídit. Se svými kalými úmysly se však tajili.

Skrytý odpor proti Metodějovi a jeho věrným se však kolem roku 880 stal veřejným. Metodějovým odpůrcům se pravděpodobně podařilo nalézt stoupence i v nejvyšších kruzích. A došlo to tak daleko, že nejen jej obžalovali v Římě, ale začali dokonce prohlašovat: "Nám dal papež moc a jeho (Metoděje) poroučí vyhnat ven i jeho učení" (12, 2). Činili tak na základě nějakého padělaného listu (12, 3).

Metodějův životopisec ve světle víry jasně poznává, kdo je největším Metodějovým odpůrcem: "To vše (především růst víry) nestrpěl starý nepřítel, závistlivý lidskému pokolení, a podnítil některé proti němu ..." (12, 1).

* *

Chceme-li se teď zamyslet nad tím, proč někteří v tomto odvěkém boji s pekelnými mocnostmi vítězí, kdežto jiní jsou poraženi. Nebylo by správné svádět vše na ďábla, který nemůže nikoho donutit, aby hřešil. Ďábel zná však dobře lidské sklony. Zneužívá touhy po majetku, po požitcích, slávě a moci.

Byli to bohatí a mocní a nebo ti, kteří po majetku a moci toužili, kdo ničili Metodějovy snahy. K nim třeba připočíst skupinu slabochů, o nichž říká přísloví: "Kam vítr, tam plášť".

Nad skupinou kolem Metoděje se temným mocnostem nepodařilo zvítězit, přestože i oni byli jen slabí lidé - hříšníci. Proč? - Někteří, snad většina z nich, byli už moudrým Konstantinem, filozofem - křesťanským asketou, připravováni k duchovnímu boji. I z nich se stali asketi (duchovní atleti), kteří se lišili od "slabochů, jimiž lest (Metodějových nepřítel) zmítala jako vítr listím" (12, 4).

K vítězství zajisté nestačí pouze dobrý výcvik. Je třeba mít, a to neustále, dostatek sil. Skupina kolem Metoděje - neblíží spolupracovníci byli pravděpodobně mniši - byli spojeni s Bohem. Toto spojení bylo zdokonalováno a udržováno zvláště vytrvalou modlitbou. Metodějova skupina byla vydatně posilována Božím slovem, které, jak čteme v první slovanské básni složené Konstantinem, je tvrdou zbraní "hlavu ďáblu mocně potírající" (Předzpěv v. 89).

V tomto zápase s neviditelným protivníkem lidských duší jsou rozhodujícím kolbištěm lidská srdce. Ta, bohužel, jakkoliv touží po dobru, mají sklon k nezřízenosti, k sobectví. Svatí bratři učili své žáky, a vůbec Slované, se zapírat a sebeovládat, učili je následovat Ježíše Krista Ukřižovaného.

Jakým způsobem je možné obměkčit lidská srdce, která mají sklon k zatvrzelosti, což se může dít téměř nepozorovaně. Není zapotřebí vymýšlet něco neslýchaného. Panna Maria nás ve svých zjeveních vyzývá, abychom se modlili a činili pokání. Obě skutečnosti spolu úzce souvisí. Kdo se chce modlit, opravdově a delší dobu, musí si něco odříct. K tomu, aby si člověk něco odřekl, potřebuje sílu, kterou si vyprošuje modlitbou.

* *

Uvažujme o těchto skutečnostech při modlitbě růžence. Středem naší pozornosti musí být ovšem Ježíš Kristus. Svatí Cyril a Metoděj nehlásali sebe, nýbrž Krista Ukřižovaného, Světlo-Život. Dnes jim mnoho více než předtím záleží na tom, aby lidé, zvláště Slované, poznali Spasitele světa.

* * *

* *

*

ZE STAROSLOVĚNSKÉHO "ŽIVOTA METODĚJOVA"

Potom starý nepřítel, závistník dobra a odpůrce pravdy, podnítil proti němu srdce krále, nepřítele moravského, se všemi biskupy, kteří pravili: "Učíš v naší eparchii." On však odpověděl: "Kbych byl věděl, že je vaše, byl bych ji pominul, ale je svatého Petra. A právem. Přicházíte-li vy z řevnivosti a lakoty proti kánonům přes staré hranice a tím bráníte učení Božímu, dejte si pozor, abyste svůj mozek nerozlili, budete-li chtít kostěnou lebku prorazit železnou horu." Odpověděli mu hněvivě: "Zlým to odpykáš!" On odpověděl: "Mluvím pravdu před císaři a nestydím se. Vy však číňte se mnou, co vám libo, neboť nejsem lepší než ti, kteří proto, že mluvili, co je spravedlivé, o tento život přišli v mnohých mukách." Když mnoho řečí bylo chvatně prosloveno, aniž co zmohli proti němu, řekl král šibalsky: "Netrapte mého Metoděje, vždyť on už se zpotil jako při peci." On řekl: "Tak jest, pane. Kdysi potkali lidé zpoceného filosofa a tázali se ho: Pročpak se potíš? On dí: S hrubými lidmi jsem se přel." O tomto výroku se pohádali a rozešli. Jeho pak vyhostili do Švábska a drželi ho tam půltřetího roku.

Zpráva o tom pronikla k apostolikovi. Když se o tom dověděl, dal je do klatby, aby žádný z biskupů královských nezpíval mše či služby, pokud by jej drželi ve vazbě. A tak jej pustili, ale řekli Kocelovi: "Budeš-li ho mít u sebe, tak snadno nám neunikneš." Zatím však oni sami neunikli osudu svatého Petra, neboť čtyři z těchto biskupů zemřeli.

Stalo se tehdy, že Moravané zpozorovali, jak němečtí kněží u nich žijící jim nepřejí, ale kují proti nim pikle a proto je všechny vyhnali. A k apostolikovi vypravili poselství: "Poněvadž již dříve naši otcové přijali křest od svatého Petra, dej nám tedy Metoděje za arcibiskupa a

Závěr staroslověnského životopisu sv. Metoděje, napsaný po jeho smrti jeho učedníky. Přeložil J. Vašica.

učitele." Apostolik jej tam ihned odeslal. I přijal jej Svatopluk se všemi Moravany a svěčil jeho péči všechny kostely a kleriky na všech hradech.

Od tohoto dne počalo učení Boží velmi vzrůstat a kleriků přibývat ve všech hradech, a pohané se zříkali svých bludů a přijímali víru v pravého Boha. I moravská oblast se začala tím více šířit na všechny strany a úspěšně porážet své nepřátele, jak sami vždy vyprávějí.

Byl u něho také dar prorocký, neboť mnohé z jeho předpovědí se splnily. Uvedme z nich jednu nebo dvě. Jeden velmi mocný kníže pohanský sídlící na Visle tupil křesťany a činil jim násilí. Metoděj mu vzkázal po poslechu: "Dobré ti bude, synu, dáš-li se pokřtít dobrovolně v své zemi, abys nemusel být pokřtěn násilně jako zajatec v cizí zemi. Pak si vzpomeň na mne." Tak se i stalo.

Jindy zase bojoval Svatopluk s pohany a neměl žádný úspěch, ale otálel, tu Metoděj, ježto se blížila mše svatého Petra čili služba, poslal mu tento vzkaz: "Jestliže mi slíbíš, že strávíš svátek Petrův se svými vojíny u mne, důvěřuj v Boha, že ti je vbrzku vydá." Což se i stalo. ...

To vše nestrpěl starý nepřítel, závistlivý lidskému pokolení a podnítil některé proti němu jako Dathana a Abirona proti Mojžíšovi, jedny zjevně a druhé potají. Byli to lidé nakažení bludem iopatorským, kteří slabší odvraceli k sobě z pravé cesty a říkali: "Nám dal papež moc a jeho poroučí vyhnat ven i jeho učení." Shromáždili pak všechny moravský lid nařídili přečíst před nimi list, aby sami slyšeli jeho vyhnání. Lidé, jak bývá jejich zvykem, všichni se rmoutili a bědovali, že ztrácejí takového pastýře a učitele, kromě slabochů, jimiž lest zmítala jako vítr listím. Když však četli list apostolików, našli tam psáno: "Náš bratr Metoděj je svatý a pravověrný a koná dílo apoštolské, v jeho rukou jsou od Boha a od apoštolského stolce všechny slovanské kraje, aby koho prokleje, byl proklet a koho posvěť, byl posvěcen." I zastyděli se a s hanbou se rozešli jako mlha.

Ani zde se však nezastavila jejich zloba. Pomlouvali ho a pravili: "Císař se naň hněvá a dopadne-li ho, odpyká to životem." Ale milosrdný Bůh nechtěl ani v tom pohanět svého služebníka a ježto srdce císařovo je stále v ruce Boží, vložili císaři do srdce, že poslal Metodějovi list: "Ctihodný otče, velmi tě toužím spatřit. Buď tak dobrý a vyprav se k nám, abychom se s tebou viděli, dokud jsi na tomto světě a přijali tvé požehnání." Metoděj tam ihned šel a císař jej přijal s velkou poctou a radostí, pochválil jeho učení a podržel si z jeho učedníků kněze a jáhna s knihami. Vše mu učinil po vůli, co chtěl a v ničem ho neoslyšel. A hojně jej obdaroval a doprovodil ho opět slavně do jeho sídla. Podobně i patriarcha. ...

Potom, když se oprostil od všeho shonu a péči svou uvrhl na Boha, posadil napřed ze svých učedníků dva kněze, zdatné rychloписce, a přeložil vbrzku všechny knihy Písma, kromě Makabejských, z řeckého jazyka na slovanský v osmi měsících, od měsíce března kdy začal překládat, do dvacátého šestého dne měsíce října. Po ukončení pak vzdal náležitý dík a slávu Bohu, jenž dává takovou milost a zdar, a obětoval se svým duchovenstvem svatou a tajemnou oběť a oslavil svátek svatého Dimitria. Neboť dříve s filosofem přeložil toliko evangelia s "apoštolem" a vybranými službami církevními. Tehdy pak přeložil i nomokánon, to jest pravidlo zákona a knihy Otců.

Když francký král přišel do krajů dunajských, přál si ho vidět, a on, ačkoli někteří říkali a myslili, že od něho bez muk nevyvázne, odebral s k němu. On však jej přijal, jak se sluší na biskupa, čestně a slavně s veselím, porozprávěl s ním, jak se sluší takovým mužům spolu rozprávět, objal a políbil jej a propustil s velikými dary. Řekl mu: "Pamatuj na mne vždy, ctihodný otče, ve svých modlitbách."

A tak když kolem pozutíнал všechny viny, zacpal ústa mnohých, běh života dokonal, víru zachoval a očekával korunu spravedlnosti. A poněvadž se tak zalíbil Bohu a byl jím milován, počal se přibližovat čas, aby přijal odpočinutí od utrpení a odměnu za mnohé své námahy. I

otázali se ho: "Koho pokládáš, otče a ctihodný učiteli, mezi svými učedníky za hodného, aby se stal tvým a tvého učení nástupcem?" Metoděj ukázal jim na jednoho ze svých spolehlivých učedníků, zvaného Goradz, a řekl: "Je to muž svobodný a z vaší země, dobře obeznalý v latinských knihách a zbožný. To budiž Boží vůle a vaše láska jakož i má."

Když se na Květnou neděli shromáždil všechen lid, vešel Metoděj do chrámu, a poněvadž nebyl nemocen, vyslovil požehnání císaři a knížeti i duchovenstvu a lidu a řekl: "Opatrujte mne, dítky, do třetího dne." Tak se i stalo. Když svítalo na třetí den, řekl naposled: "V ruce tvé, Pane, poroučím svou duši." Zesnul v rukách kněží v šestý den měsíce dubna v třetí indikci roku šest tisíc tři sta devadesát tři od stvoření světa (t.j. 6. dubna 885). Učedníci jej zavinuli do rubáše a učinili mu důstojné pocty, smuteční obřady vykonali latinsky, řecky a slovansky a pochovali jej v katedrálním chrámu. I přidružil se k svým otcům a patriarchům a prorokům a apoštolům, učitelům a mučedníkům. Lidí pak se sešel nescíslný zastup, provázeli jej se svícemi a oplakávali dobrého učitele a pastýře, mužské pohlaví i ženské, malí i velcí, bohatí i chudí, svobodní i otroci, cizí i tuzemci, nemocní i zdraví, všichni toho, který se stal všechněm vším, aby všechny získal.

Ty pak z výše, svatá a ctihodná hlavo, shlédni přímlovami svými na nás, kteří toužíme po tobě, a zbav své učedníky od všelikého nebezpečí a rozšiřuj učení, kacířstva vyhlad, abcyhom zde žili důstojně podle tvého povolání a potom stanuli s tebou, tvé stádo, po pravé straně Krista Boha našeho a přijali od něho život věčný. Jemu zajisté náleží sláva a čest na věky věkův. Amen.

JUBILEJNÍ VZPOMÍNKA NA P. PAVLA KŘÍŽKOVSKÉHO

Letos je tomu sto let, co zemřel P. Pavel Křížkovský, jehož dětství a mládí zrál pod slezskou oblohou v kraji neplachovském a v blízké Opavě. Slezské Orelstvo z vděčnosti k velkému odkazu tohoto kněžského buditele a odvážného průkopníka obrozené české hudby pojmenovalo svou slezskou župu jménem Křížkovského. Letos by tedy moravsko-slezské Orelstvo oslavovalo sté výročí jeho smrti, nebýt dočasnosti mlčení, k němuž všichni naši Orli doma jsou odsouzeni násilím komunistických diktátorů. Nuže také za tyto naše umlčené bratry a sestry chceme svou vzpomínkou projevit vděčnost tomu, jehož jméno slezská župa povznesla na orelské prapory.

Pavel Křížkovský se narodil roku 1821 v Brně, ale své dětství a mládí prožil na slezském venkově, jehož tradiční zbožnost a oddanost k zděděným zásadám lidové moudrosti, zrcadlící se tak bohatou měrou v lidových zvycích, krojích a písních, byly neocenitelnou oporou národnímu vědomí i v dobách nejkritičtějších. Toto poznání mělo pro budoucího kněze a hudebního skladatele rozhodující význam.

Pro Křížkovského bylo štěstím, že našel v neplachovském rektoru farní školy, Aleši Urbánkovi, pečlivého učitele, který mu dal pevné základy jak ve hře na klavír a varhany, tak i ve zpěvu. Ale Urbánek postřehl rovněž i jinak nevšední inteligenci chlapcovu, a tak mladý Pavel byl poslán na studie do Opavy. Poslední dvě třídy gymnasia dokončil v Olomouci a v Brně. Po jednoročním učitelování na venkově se rozhodl pro kněžství a brzy vstoupil do augustiánského řádu na Starém Brně. Po svém vysvěcení na kněze působil nejdříve v Brně, kde se horlivě zúčastňoval obrozeného národního života v duchu Sušilovce i v přímé spolupráci s ním. Ale teprve v Olomouci, kam odchází roku 1872 jako ředitel kůru při arcibiskupském

dómu, mohl plně rozvinout své hudební plány. Zde také v duchu svých pozoruhodných opravných snah v církevní hudbě, jimiž předešel svou dobu, vytvořil příkladný chrámový sbor. A se stejnou energií se věnoval i organizaci českého hudebního života v Olomouci. Základy, které tam položil, a které byly právem nazvány tradicí Křížkovského, byly tak účinné, že na dlouhou dobu zaručovaly českému hudebnímu životu v Olomouci jeho vynikající úroveň. Ostatně vliv Křížkovského tradice se neomezoval jen na Olomouc a Brno, ale zasahoval plodně i na střední a východní Moravu a Slezsko.

Ovšem vlastní význam Křížkovského tkví ještě jinde. Byl totiž jedním z prvních našich skladatelů, kteř už před Smetanou začal tvořit českou hudbu v duchu písní lidových, národních. Ačkoliv se omezil téměř výhradně na sborovou tvorbu, jeho průkopnické dílo v tom ohledu znamenalo novou epochu v české sborové literatuře. Dokonce jeho přímý žák Leoš Janáček dospěl mezi jiným právě na podkladě tvůrčích podnětů Křížkovského k vytvoření i nového operního stylu, opírajícího se o melodii lidového zpěvu a nářezové mlvy.

Křížkovský zharmonizoval téměř všechny lidové písně ze Sušilovy sbírky z roku 1840. Jeho sbory, plné dramatického vzrušení i melodického kouzla, technicky mnohdy velmi náročné, se staly nepostradatelnou součástí kmenového repertoáru našich nejpřednějších sborových tělec, např. Moravských učitelů nebo Katolických akademiků "Moravan". Jmenujme alespoň 'Utonulou', 'Dar za lásku', 'Odevedeného prosbu', 'Šáteček', 'Divča, divča', jež znějí stále svěže a nově tak, že otázka data jejich vzniku nepřichází vůbec na mysl.

Křížkovský vytvořil i několik duchovních sborů, z nichž nejpozoruhodnější je mužský sbor 'Dvě hvězdy', v němž Křížkovský vyjádřil svůj vřelý obdiv apoštolům Slovanstva, svatým Cyrilu a Metoději.

* * * * *
* * * * *

ÚKOL ČESKOSLOVENSKÉHO ORLA

1) Úkolem Československého Orla je na základě křesťanských zásad vychovávat národu pokolení zdravé, statečné a nebojácné, věrné Bohu, církvi a vlasti.

2.) Náboženský úkol Orla.

Národy a státy bez náboženství a mravnosti hynou. Tak učí dějiny. Právým náboženstvím je učení Syna Božího, Ježíše Krista. Církev katolická je ustanovena Bohem za jeho hlasatelku a vychovatelku. Budoucnost českého národa může být zajištěna jen na základě věrouky a mravouky církve katolické. Učení Kristovo musí proniknout celý národ. Této snaze po křesťanské obrodě národa má Orel dát mladistvou sílu a průbojnost. Úkolem jeho je vychovat katolíky činu, ducha nekompromisního a statečného.

3.) Národní úkol Orla

Náš národ je malý. Smí spoléhat jen na sebe, na své příslušníky. Jací budou členové národa, takovým bude celý národ. Potřebuje lidí zdatných duchem i tělem ve všech oborech lidské práce a lidského snažení. Úkolem Orla je tedy vychovat národu občany zdravé, obětavé a snaživé ve svém povolání.

4.) Sociální úkol Orla.

Jsme všichni dětmi jednoho Boha a jeho stvořením. Jeden původ a jeden cíl pojí všechny lidi. Neznáme nenávisti ani národní, ani třídní, ani stavovské. Jako lidské tělo má různé údy a různé jsou jejich úkoly, tak je má i lidská společnost. Je-li jeden úd nemocný, je nemocné celé tělo. Úkolem Československého Orla je vychovávat ke vzájemnému bratrskému soužití a vzájemné podpoře příslušníky všech stavů a všech složek národa. V Orlu není rozdílu mezi bohatým a chudým, mezi studovaným, mezi příslušníky různých stavů. Všichni jsou si navzájem bratry a sestrami.

Svatováclavská župa v exilu - Evropská oblast sv. Cyrila a Metoděje

Jiří Malášek

5. května 1985.

starosta Evropské oblasti

Abt-Joscio-Weg 1

D-8351 Niederaltaich

Německá spolková republika

PROČ SE STÁT ČLEMEM ORLA?

Proč se snažíme obnovit činnost Československého Orla? Orel je nyní jedinou existující organizací katolických laiků; ve vlasti byl součástí Katolické akce a v tomto duchu jej chceme mít i v exilu. Již svou pouhou existencí je tedy Orel živým uplatněním shromažďovacího práva a vyjadřuje tento požadavek katolíků na jedno ze základních občanských práv i za naše bratry a sestry v Československu. Tato morální podpora je tím silnější, že Československý Orel v exilu je i nadále členem mezinárodní katolické sportovní federace FICEPS (Fédération Internationale Catholique d'Education Physique et Sportive) a zúčastňuje se jejích zasedání. Kromě toho očekáváme, že řádná biskupská synoda v Římě v příštím roce dále zdůrazní význam činnosti laiků i požadavek, aby se katolíci snažili uplatnit a prosadit zásadu shromažďovacího práva ke své činnosti.

Tělocvičnou činnost můžeme ovšem v exilu uplatnit pouze výjimečně tam, kde se najde větší soustředění Orlů. O to naléhavější je potřeba zorganizovat tábory s náboženskou náplní i se sportovním zaměřením, i když jde samozřejmě o sport pro zotavení. Prosíme Vás proto, abyste podle možností podpořili náš letní tábor ve Španělsku od 1. do 15. září, jehož duchovní vedení má P. Robert Kunert S.J., sportovní vedení prof. dr. Horčic a táboráky a výlety bude mít na starosti br. Kukal z Evropské rady českého a slovenského skautingu. Můžete získat ještě zájemce o tento tábor ve stáří od 17 do 30 (příp. až 35) let? (Paralelně, avšak mimo tábor bude v Moravě i skupina starších členů Orla.) Upozorňujeme, že cenově je tábor velmi výhodný; bez cesty je cena za ubytování a pobyt DM 300,- a budeme se snažit zorganizovat společnou cestu osobními auty, takže i náklady na cestu by měly být nízké. Přihlášky najdete ve věstníku Orla č. 3. Definitivní přihlášku a zálohu DM 100,- zašlete nejpozději do 15. června 1985.

Naši členové a členky se však mohou zúčastnit na gymnastice a sportu u organizací FICEPSu v západoevropských zemích: u DEUTSCHE JUGENDKRAFT (D.J.K) v Německé spolkové republice, u SCHWEIZERISCHER KATHOLISCHER TURN- UND SPORTVERBAND (S.T.T.S.V.) ve Švýcarsku, u FEDERATION SPORTIVE ET CULTURELLE DE FRANCE (F.S.C.F.) ve Francii, u FEDERATION ROYALE CATHOLIQUE BELGE CULTURELLE GYMNIQUE nebo u KONINKLIJKE KATHOLIEKE SPORTFEDERATIE VAN BELGIE v Belgii, atd. Větší skupinky mohou podle dohody samostatně a bezplatně používat jejich sportovní zařízení.

Avšak i laický apoštolát a kulturní, vzdělávací činnost byly vždy pracovní náplní Československého Orla. V našich exilových podmínkách to znamená co největší účast na českých bohoslužbách, duchovních obnovách a poutích a zasílání náboženské literatury do vlasti.

Obracíme se proto na Vás s výzvou a prosbou, abyste obnovili své členství v Československém Orla anebo se stali jeho novými členy. Věříme, že letošní jubilejní cyrilometodějský rok nám přinese Boží požehnání ve Vaší i naší orelské práci.

S bratrským pozdravem

"ZDAŘ BŮH!"

Naši lidé doma potřebují
dobrou českou a cizojazyčnou literaturu
Připojte se k akcím zásilek a podpor !

Informace podá redakce.

Předem bratrský dík !

JSME

JEDNA RODINA

mezi bohatým a chudým, mezi studovaným, mezi příslušníky různých stavů. Všichni jsou si navzájem bratry a sestrami.

5.) Orelská idea.

Ideovým základem Orelství není jednostranné pěstění těla a snad i rozumu po vzoru antickém, nýbrž harmonické, křesťanským mravem vymezené tužení těla, aby duše byla svobodná, pevná a silná, aby nabyla vlády nad tělem a souladně rozvinula cit i vůli.

6.) Orelství je životní program pro jedince i společnost, chce vychovávat katolickému hnutí národů Československa úpřímné vlastence, občany pevných křesťanských charakterů, občany nebojácné a statečné, lidi zdravé, poctivé a nezdolné tělem i duchem, zdobené všemi občanskými cnotmi.

7.) Československý Orel obnovuje ideu středověkého rytířství, jež obětovalo své služby Bohu a vlasti, všem trpícím, ubohým a pronásledovaným, uskutečňující krásnou poezii sv. Grálu, ježto hlásá spojení rytířství duchovního se světským, t.j. souladné rozvinutí sil duševních i tělesných. Československý Orel hlásá soulad dobra, pravdy a krásy, velký ideál jednoty, lásky a míru.

8.) Orel je naprostou nutností pro náš zápas o národ a jeho budoucí kulturní rozvoj. Pro výchovu neohrožených a houževnatých pracovníků - pro výchovu mocného sebevědomí křesťanské osvěty jsme Orla založili a to zůstane i nyní jeho nejdůležitějším úkolem.

* * * * *

ZÁPISKY STÁRNOUCÍHO ORLA

V únoru jsem se díval na televizní pásmo uspořádané dětmi McLuhana. Byla to pocta jeho průkopnické práci o dosahu a vlivu současných zelektronizovaných sdělovacích prostředků a jejich sociální a psychologické bezprostřednosti, všechno viděno očima rodiny. Na celém rodinném podání mě však zarazilo, že jeho děti nemají základní ponětí o jeho duchovním zanícení a jeho katolické, životní perspektivě. Jeho syn řekl:

- Táta byl mnohdy na štíru se současnými fakty. Jednou jsme se dostali do řeči o Brazílii a zmínil jsem se o rozsáhlosti nového hlavního města nesoucího stejný název. Táta mě přerušil.
- Hlavní město Brazílie je Rio de Janeiro. Odporoval jsem: -Táto, ty se pleteš, podívej se do Britské encyklopedie! Táta na to:
- V Britské encyklopedii je to špatně, hlavní město Brazílie je Rio de Janeiro!

Jeho syna ani nenapadlo se optat, proč táta (univerzitní profesor) trvá na Riu de Janeiro. Zřejmě velká socha Kristova s rozpjatýma rukama vztyčená nad městem není vnitřní potřebou ani jemu ani těm, komu se o tom zmínil. Jeho syn nemá již ani nejmenšího zdání o hodnotách a duchovním vzepjetí katolických intelektuálů, zažhutých v Oxfordu kardinálem Newmanem a dodnes k nám hovořících v díle Evelynu Waughu a McLuhana samého. McLuhanův syn mi potvrdil, co vidím na svých dětech, jejich neschopnost chápat duchovní zanícení našich životů, rozsah krásy, pravdy, ochoty se obětovat, pracovat a i pro ně snášet příkoří. Ponesou pochodeň našich aspirací, když mají potíže je vůbec pochopit? Bude moje orelská košile, ve které mne uloží do rakve, jen odrazem věkového ticha modré oblohy a vesmíru? Jsem přesvědčen, že

nikoliv. Někde v mém podvědomí se třpytí světla příštích desetiletí a slyším jak české dívky zpívají lidové písně. Vše má nový příslib a i ozvěnu minulosti:

- v srdci lásku k národu,
- v duši víry vznět !

* *

Vznik Orla je neoddělitelně skloubený s tlakem poněmčující Vídně proti Slovanům, kteří spadali pod její politickou správu. Dnes Vídeň a její česká menšina je jednou z důležitých národních a orelských nadějí. Sokolové jsou si také plně vědomi významu české menšiny ve Vídni. Nejedná se mezi námi o soutěž, ale o souběžnost našich poslání. I když čísla nemluví právě v náš prospěch, jsem přesvědčen, že touha českých duší po uspokojení může najít opravdový výraz jen v orelské tradici, v kráse lidové kultury, jak nám k ní ukázal cestu Sušil. Sokol se svou myšlenkovou hranatostí vyvěrající z německých biologických názorů se dotýká pouze citového povrchu po pravdě toužící české duše. Naše spolky ve Vídni by měly být ve středu našeho myšlení a našich podnětů.

Navzdory místu, které rakouská televize skýtá našim posrpnovým intelektuálům, jejichž myšlení je na hony vzdáleno orelskému pojetí společnosti, jsou mnozí naši přátelé názoru, že programy rakouské televize jsou do té úrovně a že mohou ovlivnit vytváření životního stylu, který dříve nebo později nutně povede ke svobodnějšímu životu českého národa. Jen kdyby jich bylo více! Dvojrozměrná argumentace se způsoby dnešního vládnoucího monopolu v Praze, placená hlavně Američany, pomíjí vnitřní aspirace českých duší, sladkost českého citu a hrdost na naši křesťanskou minulost. Denní život mluví úpřímněji! Je třeba ukázat tradiční hodnoty českého života a nikoliv politické fašírky!

* *

Naše úsilí umožnit z venku svobodnější život českého národa příliš trpí vyjetými cestami odbojů za minulých

válek. Václav Černý si ve svých Pamětech stěžuje, že domácí odboj (nebo jeho představitelé) nebyl v ničem tázán, co si myslí o uspořádání domácích poměrů po druhé světové válce, ani později v období "řízené demokracie". Někteří z těch, kteří přežili okupaci a osvobození, byli rychle odsunuti na konzulární místa v cizině, aby je snad nenapadlo do něčeho mluvit. Václavovi Černému ovšem nic nabídnuto nebylo, i když schvaloval kampaň ateistů proti básníkům a spisovatelům-katolíkům, protože jejich pojetí české národní důstojnosti a tradice nezapadalo do formátu pasovaného na české hlavy vášnivými antikatolíky a dokonce lidsky nepomohl ani Jakubu Demlovi. Ten musel nakonec s prosítkem za Vítěslavem Nezvalem, který ho tak zvaně zachránil před malým dekretem čistě z uměleckého respektu.

Zřejmě ideál svobodnějšího domova a ambice osvoboditelů z povolání se často nekryjí. Je třeba nabýt sebevědomí a myšlenkové pružnosti a uvědomit si, že každý jednotlivec svými slovy a skutky spoluvytváří společenské dominanty, které rozhodnou, zda dosáhneme důstojnějšího života a vyšších hodnot. V tomto ohledu Sušilova cesta k svépomoci, k soustředění denního života na národní kořeny, k tvořivé síle českého člověka mně připadá nejsprávnější.

* * *
* * *

P Ř Í S P Ě V E K
NA TISKOVÝ FOND ORLA
V Ř E L E V Í T Á N !

DOPIS PŘÍTELI

Milý Jirko !

Děkuji Ti za dopis, který mi udělal velikou radost a posílám mnoho pozdravů Tobě a všem známým, především celé Tvoji rodině. Obtíže, ve kterých hledáš u mě radu, prožívám také. I já bych byl rád, kdyby mi dal někdo účinný návod, jak se jich lehce a rychle zbavit, ale ještě jsem nikoho nenašel. Nezbyvá nám než usilovně pracovat a prosit. Začínat vždy znovu a útočit svými modlitbami na srdce Boží, neboť tam je síla, terou však Bůh uděluje jen v té míře, kterou uzná za vhodnou. Musíme si uvědomit, že trpělivě se podřídít vůli Boží, je více, než všechna askeze (nechci ovšem říci, že by se tím stala askeze zbytečnou) a že nesmíme chtít dokonalost jen pro ni samu. Bůh dopouští neustálé selhávání našeho úsilí proto, aby nám ukázal, že dar skutků, který Mu podáváme, není dosud tak čist, aby mohl být pozvednut na obětní oltář spolu s obětí Syna. Je pro nás lepší, jestliže nám pády ukazují naši slabost a udržují nás v pokoře, než aby v nás lehký úspěch rozdmýchal plamen pýchy, nejnebezpečnějšího hříchu vůbec a přitom nejméně patrného.

To říkám proto, že u mne byla vždy těžká deprese z toho, když se mi něco nepovedlo a ztrácel jsem pak chuť ke všemu. Dlouho trvalo než jsem pochopil, že Bohu je milejší houževnatost a pokora stálého začínání než sebeuspokojení člověka po rychlém úspěchu. Neříkám to proto, aby se povolilo v úsilí. Naopak poruším-li sedmkrát denně své předsevzetí, musím začít po osmé s úsilím sevřenějším, s opovržením k sobě, ale v důvěře v nekonečné milosrdenství Boha, jenž mi vždy znovu dává příležitost a Jehož Láska objímá mou nedokonalost.

Některé pratické návody, které jsem i já používal a používám by byly tyhle:

1.) Rozdělit si den na několik modlitebních chvilí, kdy nejen odříkávám některé oficiální modlitby, ale kdy se postavím do přítomnosti Boží s hlubokým uvědoměním a vlastními slovy s Ním promluvím o osobních problémech.

2.) Kromě těchto delších chvil, jichž nemůže být v denním shonu nikdy mnoho (snad dvě, tři, deset minut) naučit se krátkově citově sevřenému a upřímnému "pohledu" na Boha vždy mi přítomného, "stříelné modlitbě" odříkávané ovšem srdcem a opravdovou vůlí, ne pouhými slovy, uprostřed práce i volna několikrát za hodinu (stačí soustředění několika vteřin). Půjde to stále lehčeji a častěji.

3.) Aspoň jednou denně rozjímání asi čtvrt hodinové (nejméně). To znamená uklidnit své myšlení, soustředit je k Bohu a Jeho přítomnosti, spolu s Ním přemýšlet a rozhodovat. Někdy také v naprostém mlčení slov i myšlenek, v oddanosti a lásce beze slov. "Ztište se, (uklidněte se) a vězte, že Já jsem Bůh" praví Písmo. V takovém mlčení promluví někdy Bůh k nám. On nás totiž nepřekřikuje, čeká až zmlknem a budeme naslouchat. "Dejte mi čtvrt hodiny rozjímání denně a já vám slibuji spásu" praví svatá Terezie.

4.) Obklopit se takovými věcmi, které na mne citově působí ve smyslu dobrém (knihy, obrazy, písně, příroda, rozmluva s přáteli, určité pobožnosti a podobně), čímž pomáhají rozumu působit na vůli. Má jich být dost, abych měl možnost střídát, neboť neustálým vrácením se k známé věci (např. určité písni) její působení zeslábne.

5.) Vypracovat si denní plán a každodenně kontrolovat, případně zapisovat. Nebát se ho měnit a přizpůsobovat. Nesmí být na začátku tak těžký, aby nás jeho plnění unavovalo, ale musíme vytrvale plnit, třeba málo, ale pravidelně. Nechat si dny na oddechnutí, ale jinak každý den několik sebezáporů. Ne mnoho, ale zvolna utužovat a přidávat.

6.) Myslím, že nikdo neovládne plně své činy, kdo se nenaučí plně ovládat své myšlenky. Naučit se neustálé pozornosti vůči tomu hemžení v našem mozku a připustit jen určité nálady, s ostatními zúčtovat než se rozvinou, je jistě cenné, ale to je velmi těžké a budeme se to muset dlouho a trpělivě učit.

7.) Činit dobro a myslet na své okolí s láskou, přivětivě jednat s každým, krotit netrpělivost. To jsou podle mé zkušenosti nejúčinnější prostředky k udržení se v dobrém vztahu k Bohu (vyjímaje ovšem svátosti, modlitbu a rozjímání). (...)

Tímto končím a ještě jednou mnoho pozdravů Tobě, Tvé rodině a všem známým. Pán nechť na Vás nechá spočinout svému požehnání, své lásce a svému pokoji!

Václav

Velehradská
basilika
s nádvořím

VZPOMÍNÁM NA SLOVENSKO

Na Slovensko vzpomínám rád a často. Jsou to vzpomínky dvojího druhu. Osobní a orelské.

Když jsme v páté třídě reformně-reálného gymnasia začali s latinou, dostali jsme výborného latináře prof. Wženteka, který k nám přišel z Dolného Kubína. Pocházel z Podkrkonoší a první umístění dostal na Slovensku. Bylo to začátkem školního roku 1924-25 a latinu jsme měli každý den aspoň jednu hodinu. Řeklo by se 'dřina', ale kantor byl skvělý. Kromě vyučování pracoval na vydání latinsko-slovenského slovníku, aby - jak nám říkal - ulehčil slovenským gymnastům práci s překlady z latiny, poněvadž dosud tam používali slovníků latinsko-maďarských. My jsme mu pomáhali provádět tiskové korektury. Často nám také vyprávěl o krásách Slovenska a tím v nás vzbudil touhu poznat je na vlastní oči. Hned příští nebo další rok jsme jeli na 'školní výlet' na Slovensko a moc jsme se tužili: Vysoké i Nízké Tatry, Kubín, Baňská Bystrica a Bratislava byly v našem programu. Domů jsme se vrátili unaveni, ale nadšení.

Při studiu matematiky na Masarykově universitě jsem se seznámil s páterem Graciánem Rakusem z Malack, mnichem řádu sv. Františka a naše věrné přátelství mi pomohlo k tomu, že jsem hned dva dny po ukončení vojenské presenční služby učil svou první vyučovací hodinu matematiky v oktávě na františkánském gymnasiu v Malackách. Tam jsem působil dva roky a nedovedu si představit lepší prostředí zvláště pro začátečníka v pedagogickém oboru. Prostředí pro žáky i vyučující bylo jedinečné. Většina žáků bydlela v bývalém Palfyovském zámku, přestavěném na internát, který byl obklopen velikým parkem s výbornými podmínkami pro sport a tělovýchovu. Bylo nás Moravanů a Čechů v profesorském sboru téměř polovina a náš poměr k představeným kláštera a ke všem slovenským kolegům velmi přátelský, upřímný, otevřený a bez jakýchkoliv problémů. Zvláště ředitel gymnasia páter dr.

Peter Esterle a spirituál P. Beda byli velmi spokojeni s naším přínosem k dobré pověsti gymnasia v celé slovenské veřejnosti, což způsobilo, že významné osobnosti z celého Slovenska posílaly své děti na studium a výchovu do malebného františkánského gymnasia. Pan ředitel dr. P. Esterle dokonce několikrát prohlásil: "Kebych vás Moravákovi tuná nemal, mohol bych ústav zatvorit." To nás ještě více pobídlo k usilovnější činnosti. A když jsem byl potom přeložen na státní gymnasium na Moravě, rád jsem Malacky a Slovensko navštěvoval a udržoval své přátelské styky.

Nyní o tom druhém směru, o činnosti v Československém Orle na Slovensku. První velkou událostí byl orelský slet v Bratislavě v roce 1928, který s celým sborem slovenských orelských činovníků organizoval již zesnulý bratr ing. arch. Vladimír Richter, tehdy náčelník bratislavské orelské župy (tuším Radlinského). Tento slet byl vlastně přípravou slovenských Orlů na 'Svatováclavské dny Orelstva v Praze', v roce milénia smrti sv. Václava. Vydařil se skvěle a způsobil, že za rok se pražské ulice hemžily nejen orelskými, ale také národními kroji slovenskými, moravskými a českými a nechyběli ani sestry a bratři z Podkarpatské Rusi. A - což bylo ještě důležitější - po celém Slovensku se zakládaly nové orelské jednoty a navazovala se úzká spolupráce s jednotami, župami a ústředím Československého Orla v Brně. Do t.zv. ústředních rad (náčelnických, osvětových, organizačních, národopisných, hospodářských, branných a pod.) byli přijímáni zástupci ze Slovenska a na Slovensku se pořádaly vzdělávací kursy ve všech oborech orelské činnosti.

Na jeden z nich z roku 1936 si zvláště dobře vzpomínám. Byl určen pro župní vedoucí, ženy i muže, a konal se v 'Kulturnom dome' v Ružomberoku. Účastníků bylo hodně a ze všech slovenských orelských žup, přednášejícími byli členi a členky obou ústředních náčelnických rad. Jedno odpoledne přednášel bratr prof. Pavel Dědičák o výchově žactva v Orle, o výchově nejen tělesné, s praktickými náměty a ukázkami. Seděl jsem spolu s ústředním náčelníkem Čsl. Orla MUDr. Vojtěchem Jílkem (který byl nacisty za heydrichiádu popraven) na kladině a sledovali

jsme přednášku. Pojednou jsem ucítil mírný 'žduchanec' do boku a br. Jílek mi šeptal do ucha: "Podívej se, tamhle na balkoně stojí za sloupem Hlinka!" Nechtělo se mi to ani věřit, ale bylo tomu tak. Bedlivě naslouchal přednášejícímu. A když Dědičkův skončil, sešel Msgr. Andrej Hlinka dolů k nám, pozdravil se s námi podáním ruky a hned následovala pro mne nezapomenutelná věta: "Keby takýto ľudia prichádzali na Slovensko, bolo by všetko v najlepšom poriadku!" Krátce potom promluvil ke kursistům a potom se nás vedoucích zeptal, kde jsme ubytováni. Řekli jsme, že v rodinách ružomberských Orlů, načež rychle reagoval: "Seberte všetky 'sakypaky' a ke mně na faru!" V polední přestávce jsme se k němu přestěhovali a čekal nás tam už výborný oběd. Prožili jsme tam v jeho společnosti ještě tři dny kursu a prodebatovali dopodrobna výchovný program mládeže a náplň orelského života - jak jsme jej nazývali - 'od kolébky do hrobu', neboť jsme členstvo chtěli předně pro život připravit a naučit zdolávat překážky, ale také mu v dospělosti poskytnout vhodnou formu zábavy i poučení a přinést nové poznatky v oboru praktickém, kulturním i náboženském. Byl opravdu nadšen našimi snahami a našli jsme v něm opravdového příznivce.

Ve slovenských jednotách Orla se v kategoriích dorostenců a mužů velmi dobře rozvíjel sport, zvláště pak lehká atletika. Jména jsem už bohužel zapomněl, ale ružomberský diskář a jiný bratr ve skoku vysokém se stali dokonce mistry ČSR.

Dorostenky a ženy úspěšně pěstovaly národní tance a rytmiku a staly se velmi populární i u zahraničních katolických organizací, sdružených v Mezinárodní federaci katolické tělovýchovy (Fédération internationale d'éducation physique et sportive, FICEPS), která je uznána i Svatým stolcem. (Tato mezinárodní federace byla založena už před první světovou válkou; náš Orel se stal ihned jejím členem a účastnil se úspěšně všech t.zv. katolických olympiád.) Když se na jaře roku 1938 pořádala v Košicích kurs pro ženy v tomto oboru, přihlášily se k účasti a také přijely ženy z bratrských katolických organizací v Belgii a Francii.

Ve vězení, v němž jsem byl pro svou činnost v Orle, hlavně za účast na svolání hostýnské pouti v srpnu 1948, jsem se sešel také se Šaňo Machem, bývalým generálním tajemníkem Slovenské ľudové strany (Hlinkovy). V mládí býval také Orlem, ale později v něm už nebyl činný. Když jsme ve vězeňské cele společně dopodrobna prodebatovali orelský cíl a program, otevřeně se mi vyznal, že to od něho byla velká chyba, že se nestaral o větší uplatnění a rozšíření Orla na Slovensku. "Bolo by to všetko dopadlo inak," prohlásil. Byl ke mně zcela otevřeným, upřímným orelským bratrem.

Došli k tomto závěru všichni Slováci doma i v cizině jako on a ti orelští bratři a sestry z Bratislavy, kteří ihned po ukončení druhé světové války přijeli k nám do ústředí do Brna ve třech autobusech a žádali o pomoc při obnovení Orla?

Z DOPISU

Patřím patrně k nejstarším členům orelské družiny. V žactvu jsem začal v roce 1920 ve východočeské župě Brynychově. Neměli jsme to ve škole snadné, protože učitelé a učitelky byli tenkrát strašně pokrokoví a nesnášeli ve třídě 'vorla'-klerikála, i když byl v učení dobrý. Dokonce ještě před maturou si můj profesor, který mě měl jinak rád, protože jsem byl primus, na mne stěžoval, že jsem orel. On totiž byl starostou sokolské východočeské župy. Chudák, zahynul v nacistickém koncentráku. My jsme cvičili, jezdili na okrsková cvičení a župní slety - bylo to pěkné. Na začátku exilu mi vystavil br. architekt Richter legitimaci Československého Orla v exilu. Ale později, ani když se před několika lety začala obnovovat orelská činnost, k nějaké aktivitě jsem nikdy zván nebyl, přestože jsem vymohl ve Svobodné Evropě zvláštní orelský pořad, což je dnes patrně nepředstavitelné.

Jaroslav Pecháček

CELOEXILOVÁ
CYRILOMETODĚJSKÁ
ROUŽ
2.-9. SRPNA 1985.

Kresby na obálce: Jan Dostál.

1. strana: Sv. Metoděj podle busty z horního triforia chrámu sv.
Víta na Hradčanech (14. století).

Poslední strana: Motiv z katedrály sv. Petra v Římě.